

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 THE RELATIONSHIP BETWEEN VISIONARY LEADERSHIP AND ACADEMIC ADMINISTRATION OF ADMINISTRATORS UNDER THE RAYONG PRIMARY EDUCATION AREA OFFICE 2

ธารดา สินธุวานิชย์^{1*}, พิมพฤทธิ์ เตียงภักดี^{2*}

Tharada Sinthuwanit^{1*}, Pimparit Tiangpak^{2*}

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม¹

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก²

Master of Education Program in Educational Administration, Siam Technology College¹

Master of Education Program in Educational Administration, Krirk University²

Received: May 5, 2025 Revised: May 10, 2025 Accepted: May 20, 2025 ISSN: 2822-0218 (Online)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 2) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 272 คน โดยสุ่มหาจำนวนโรงเรียนแยกเป็นรายอำเภอ โดยทำการใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านเป็นแบบอย่างที่ดีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานวิชาการพบว่าโดยรวมด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และ 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โดยรวม พบว่าอยู่ในระดับสูง ความสัมพันธ์รายด้าน พบว่า 1. ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = 0.847$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง เรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ ($r=0.801$) ด้านเป็นแบบอย่างที่ดี ($r=0.788$) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ($r=0.775$) และ การสร้างวิสัยทัศน์ ($r=0.727$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์, การบริหารงานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the visionary leadership of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area, Rayong Area 2; 2) study the academic administration of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area, Rayong Area 2; and 3) study the relationship between visionary leadership and academic administration of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area, Rayong Area 2. This research was a quantitative research. The sample consisted of teachers. The sample group used in this research was 272 teachers under the Office of the Primary Educational Service Area, Rayong Area 2, academic year 2025. The number of schools selected was randomly selected by district using a simple random sampling method. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a reliability of 0.95. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment.

The research results found that 1) the visionary leadership of school administrators in Rayong Primary Educational Service Area Office 2 was at a high level overall. When considering each aspect, it was found that being a good role model had the highest mean at a high level. 2) Academic administration found that overall academic administration was at a high level. 3) The correlation coefficient between visionary leadership and academic administration of administrators was at a high level. The relationship in each aspect found that 1. Visionary leadership was at a high level ($r_{xy} = 0.847$). When considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level of relationship. From highest to lowest, they were vision dissemination ($r = 0.801$), good role model ($r = 0.788$), vision implementation ($r = 0.775$), and vision creation ($r = 0.727$), respectively.

Key word: Visionary leadership, Academic Administration, School Administrators

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา คือ บุคคลที่เป็นกลไกสำคัญ ที่จะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีอำนาจ และหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และตัดสินใจในระดับสถานศึกษาภายใต้ข้อจำกัดและเงื่อนไขของทรัพยากร ได้แก่ คน เงิน วัสดุ และการจัดการเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2549) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มีทักษะการบริหาร เพราะผู้บริหารสถานศึกษาจะสามารถเลือกเน้นความสนใจในสิ่งที่เป็น ความสำคัญ และเป็นค่านิยมของโรงเรียนได้ ผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่

จะต้องใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารงานโดยรู้จักการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ดังที่ แคทซ์ (Kapur, S. (2007). กล่าวถึงทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จมี 3 ทักษะ คือ 1) ทักษะด้านเทคนิควิธี หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และความชำนาญในกิจกรรมเฉพาะกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวกับวิธี กระบวนการดำเนินการหรือเทคนิคต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะภายในส่วนต่าง ๆ ของร่างกายด้วย 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพในฐานะสมาชิกของกลุ่มและสร้างความร่วมมือกับกลุ่มในฐานะผู้นำ รวมถึงเข้าใจความต้องการของคนอื่น และกระตุ้นคนอื่นในองค์กรหรือหน่วยงานให้มีส่วนร่วมในการวางแผน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายและ 3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการเข้าใจหน่วยงานที่สังกัดในทุกลักษณะ และทุกขั้นตอนอย่างละเอียด สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กรหรือหน่วยงานได้อย่างชัดเจน (Sergiovanni, 1983)

Jacobs (1970), Stogdill (1974) และ Boles and Davanport (1975) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำ (leadership) ในฝ่ายหนึ่งเชื่อมั่นว่าหากทำตามแล้วจะบรรลุผลตามที่ต้องการต่อมาในยุคระหว่างปีลักษณะของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยที่ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ให้สารสนเทศเพื่อให้อีก 1980-1989 นักวิชาการได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำในลักษณะที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นโดยให้ความหมายในลักษณะกระบวนการของความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล และการใช้อิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่น

Hersey และ Blanchard (1993) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ การใช้อิทธิพลจูงใจให้คนทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม Podsakoff, Mackenzie, Moorman & Fetter (1990 cited in Bass & Riggio, 2006) (อ้างถึงใน นิบัญญัติ ลั่นเหลือ 2554) ได้ข้อสรุปว่า พฤติกรรมหลักที่สำคัญของภาวะผู้นำมีดังนี้

1. บ่งชี้ และให้ความชัดเจนด้านวิสัยทัศน์ (identifying and articulating a vision) ได้แก่ พฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งหมายในการระบุโอกาสใหม่ ๆ ขององค์กร พร้อมกับพัฒนาสร้างความชัดเจนและสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้ตามให้ผูกพันต่อวิสัยทัศน์ในอนาคตของตน
2. แสดงแบบอย่างของพฤติกรรมที่เหมาะสมกับผู้ตาม (providing an appropriate model) ได้แก่ พฤติกรรมของผู้นำในการแสดงแบบอย่างของการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ผู้อื่นเอาเยี่ยงอย่างปฏิบัติตามโดยให้สอดคล้องกับค่านิยมและหลักการของผู้นำ
3. กระตุ้นให้เกิดการยอมรับเป้าหมายรวมของกลุ่ม (fostering the acceptance of group goal) ได้แก่ พฤติกรรมของผู้นำที่มีเป้าหมายในการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันขึ้นในหมู่สมาชิกกลุ่มเพื่อร่วมกันทำงานจนบรรลุเป้าหมายรวม

คำถามการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 เป็นอย่างไร

2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 เป็นอย่างไร

3. ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 2

2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 2

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 มีความความสัมพันธ์กันทางบวก

ขอบเขตการวิจัย

1.ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง ปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งสิ้น 942 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง ปีการศึกษา 2568 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางที่การ ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่ม ตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นเป็นสัดส่วน (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 103) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่งได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยรวมทั้งสิ้น จำนวน 272 คน

2.ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ตัวแปรอิสระได้แก่ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของแคพซ์ 3 ด้าน คือ 1) ทักษะด้านเทคนิควิธี 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารวิชาการของสถานศึกษา ตามขอบข่ายภารกิจการกระจายอำนาจงาน บริหารวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ. (2552) ซึ่งจำแนกออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนงานด้านวิชาการ 2) การ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) การวัดผล การประเมินผล และการเทียบโอน ผลการ เรียน 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐาน การศึกษา และ 7) การพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ (visionary leadership) ที่มีการศึกษาวิจัยมากในช่วงตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา ได้บ่งบอกถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลง โดยผู้นำจะมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงเรื่องค่านิยม คุณธรรม มาตรฐานและการมองการณ์ไกลไปในอนาคต ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์จะให้ความสำคัญต่อการประเมินเพื่อทราบถึงระดับแรงจูงใจของผู้ตาม ซึ่งภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์เป็นส่วนหนึ่งของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (transformational leadership) ทั้งนี้เพราะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะใช้การจูงใจให้ผู้ตามเกิดการเพิ่มความพยายามในการทำงานมากขึ้นกว่าปกติ ซึ่งมาจากผู้ตามมีระดับความมั่นใจต่อผลของงานที่ได้รับมอบหมายและความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จค่อนข้างสูง ในที่สุดผลที่ได้จากการทำงานก็จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง(transformed) ที่ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้ความคาดหวัง (expectation) ของผู้ตามจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเพิ่มแรงจูงใจแก่ผู้ตาม (นิญชลล ลั่นเหลือ 2554)

จิระพร เรื่องจิระชุกร(2553) ได้กล่าวถึงทฤษฎีบูรณาการของภาวะผู้นำ (integrative theory) เป็นรูปแบบภาวะผู้นำสมัยใหม่ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำแบบความสามารถพิเศษ (charismatic leadership) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ (visionary leadership) และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (transformational leadership) และได้อธิบายถึงคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จดังนี้ 1) ความสามารถในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์นั้นไปสู่สมาชิก โดยผู้นำต้องทำให้เกิดความชัดเจนในวิสัยทัศน์ว่าต้องทำกิจกรรมอะไร และมีเป้าหมายอะไร โดยการสื่อสารด้วยคำพูดและข้อความที่เขียน 2) ความสามารถที่แสดงออกถึงวิสัยทัศน์ ไม่เพียงแต่คำพูดแต่เป็นพฤติกรรมและการกระทำของผู้นำที่แสดงออกมา ต้องมีความสม่ำเสมอและสอดคล้องสนับสนุนกับวิสัยทัศน์ 3) ความสามารถที่จะทำให้วิสัยทัศน์นั้นเป็นจริงโดยขยายขอบเขตใช้ได้กับสภาวะแวดล้อมที่ต่างกันได้อย่างหลากหลาย

ผู้นำที่มีประสิทธิผลจะเพียงแต่มีวิสัยทัศน์เท่านั้นยังไม่เพียงพอ แต่จะต้องเผยแพร่วิสัยทัศน์นั้นให้สมาชิกเข้าใจอย่างชัดเจนโดยเน้นที่ผลิตผลเป้าหมาย และทิศทางการดำเนินงาน ในปี 1997 Bennis ได้กล่าวถึงหลัก 5 ประการของความเป็นผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ดังนี้ 1) ความเป็นผู้นำในการทำงานที่ท้าทาย สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ และส่งเสริมผู้อื่นให้มีความคิดริเริ่มใหม่ๆ ที่ท้าทาย 2) มีแรงบันดาลใจและกระตือรือร้นโดยการทำให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกับผู้อื่น 3) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมให้การสนับสนุนผู้อื่น 4) ทำตนเป็นต้นแบบตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น และ 5) นำมาซึ่งการบรรลุความสำเร็จสูงสุดในการทำงานจากจิตวิญญาณอย่างแท้จริง Bennis (1997).

Davis and Thomas (1989) ได้ชี้ให้เห็นว่าในทำนองเดียวกันว่า วิสัยทัศน์เป็นสิ่งที่สำคัญประการแรก ที่ผู้นำจะต้องมีและจะต้องสามารถเผยแพร่วิสัยทัศน์นั้นไปสู่ครูและผู้เกี่ยวข้องต่างๆ โดยมุ่งหวังให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้น เช่นเดียวกับ Licata and others (1990) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิสัยทัศน์พบว่าผู้นำที่มีวิสัยทัศน์นั้นนอกจากจะสามารถมองเห็นภาพในอนาคตขององค์กรได้อย่างชัดเจนแล้ว ยังต้องสามารถทำให้สมาชิกยินดีเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อปฏิบัติงานต่างๆให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้น ส่วน Caldwell and Spinks (1990) ได้ยืนยันไว้อย่างชัดเจนว่า การมีวิสัยทัศน์เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ สิ่งสำคัญที่ผู้นำจะต้องกระทำให้ได้คือการทำให้สมาชิกมีจิตผูกพันกับวิสัยทัศน์นั้น และสามารถหล่อหลอมวิสัยทัศน์นั้นลงสู่นโยบาย แผนงาน และกิจวัตร

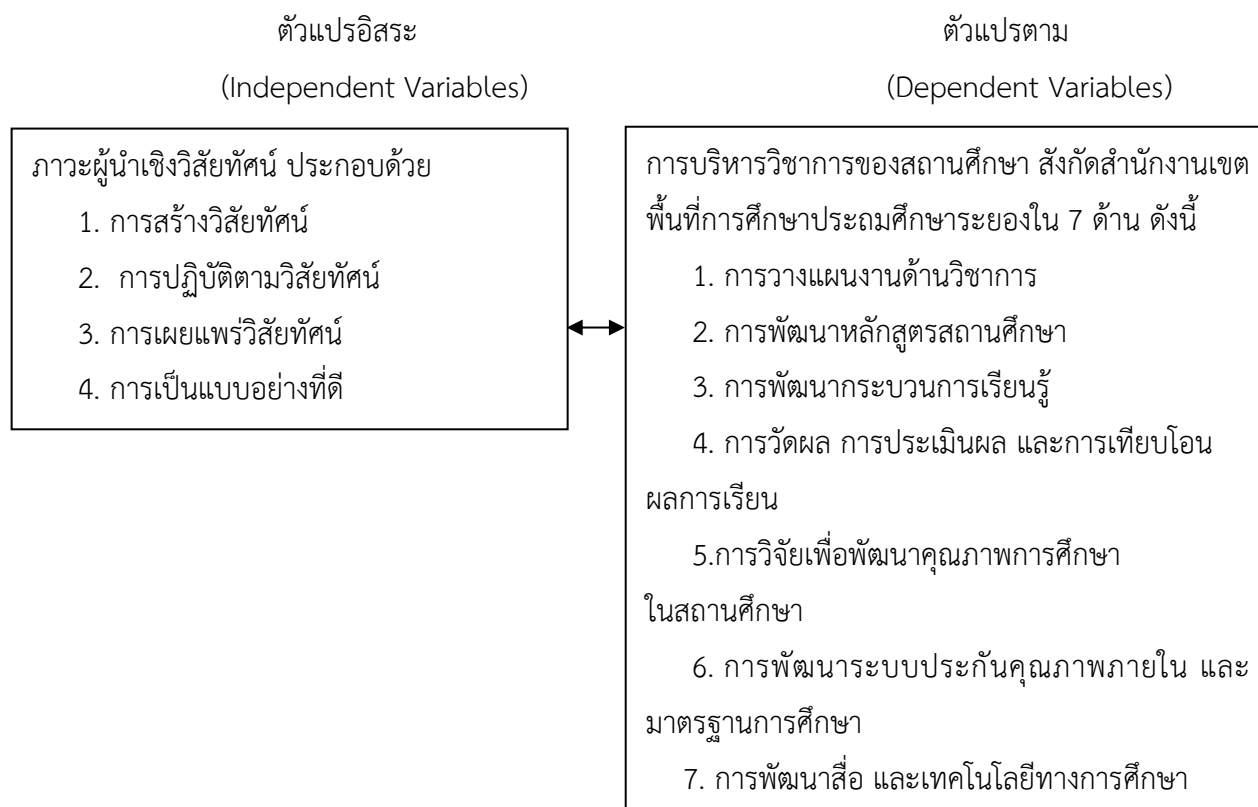
ประจำวันภายในองค์การได้เป็นผลสำเร็จด้วย Braun (1991), Zaccaro & Banks (2004) ได้เสนอจากผลการศึกษาพฤติกรรมของผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ประกอบด้วย การสร้างวิสัยทัศน์ (formulating) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ (articulating) และการปฏิบัติตามกลยุทธ์ที่สัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ (implementing) ซึ่งสอดคล้องกับ DuBrin (1998) ที่ได้สรุปจากการศึกษาเกี่ยวกับวิสัยทัศน์องค์การของ Larwood, et al. ว่าผู้นำเชิงกลยุทธ์ (strategic leader) ไม่ใช่เพียงแต่สร้างวิสัยทัศน์เท่านั้น แต่จะต้องสื่อสารวิสัยทัศน์ให้คนอื่น ๆ รับทราบและนำไปสู่การปฏิบัติด้วยวิธีการต่างๆ

Kapur (2007) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนสามารถแยกเป็นภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ที่สำคัญ ประกอบด้วย การสร้างวิสัยทัศน์ (formulating) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ (articulating) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ (Implementing) และการเป็นแบบอย่างที่ดี (role model)

สรุปภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ได้ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ (visionary leadership) ที่จะใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย (conceptual framework) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 4 องค์ประกอบ คือ การสร้างวิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ และการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์กับการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับทักษะการบริหารตามแนวคิดของแคทซ์ (Katz, 1995) และการบริหารวิชาการตามขอบข่ายภารกิจราชการกระจายอำนาจการบริหารวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 2 ปีการศึกษา 2568 มีโรงเรียน จำนวน 87 โรงเรียน ครูผู้สอน รวม 942 คน รวมเป็น 942 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 2 ปีการศึกษา 2568 ได้กลุ่มตัวอย่างโดยมีวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางที่ของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970). ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนโรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก (Lottery Method) (บุญชม ศรีสะอาด. (2553). ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 272 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 36 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 จำนวน 33 ข้อ

แบบสอบถามได้กำหนดประเด็นให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ซึ่งเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด. (2553)

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้คือ

1. ศึกษาหลักการ รูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดตัวแปรในการวิจัย การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรและกรอบการวัดตัวแปร

2. สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหา (specification table) โดยนำนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดขึ้นมา กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นระดับปฏิบัติที่ต้องการวัด จำนวนข้อคำถาม เขียนคำถามที่จะพัฒนาเป็นแบบสอบถาม

3. นำตารางวิเคราะห์เนื้อหาและข้อคำถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามที่ต้องการวัดและให้คำแนะนำปรับปรุงข้อคำถามให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

แบบสอบถามได้กำหนดประเด็นให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ซึ่งเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) (ประคอง กรรณสูตร, 2542, น.26) ดังนี้

5 หมายถึง ระดับความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด

- 4 หมายถึง ระดับความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปฏิบัติที่น้อยที่สุด

3.1 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุม ความเหมาะสม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Conceptual Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแบบสอบถามลงความเห็น และให้คะแนน แล้ววิเคราะห์การหาค่าตรงกันความสอดคล้อง (IOC Index of Item-Objective Congruence) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา ซึ่งมีรายนามผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

4.1 ดร.ทิพย์วรรณ มูลศาสตร์ อาจารย์พิเศษ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

4.2 นางสาวรุ่งนภา คำต่อ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดตากวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

4.3 นางพันทพา รุทธิโชติ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านยายจั่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

5. นำผลการพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าตรงกัน ความสอดคล้อง (IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.60 ซึ่งถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีความเหมาะสม มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหาร ครูผู้สอนโรงเรียน ระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำผลจากการทดลองใช้เครื่องมือ มาคำนวณหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อระดับปฏิบัติภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

ตารางที่ที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อระดับปฏิบัติภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์

ด้านภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์	ระดับการปฏิบัติ		ความหมาย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การสร้างวิสัยทัศน์	4.24	0.53	มาก	2
2. การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์	4.20	0.57	มาก	4
3. การเผยแพร่วิสัยทัศน์	4.23	0.46	มาก	3
4. การเป็นแบบอย่างที่ดี	4.26	0.51	มาก	1
รวม	4.23	0.47	มาก	

จากตารางที่ที่ 1 พบว่าระดับปฏิบัติภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ โดยรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านเป็นแบบอย่างที่ดีอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ส่วนด้านที่อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.20$)

ตารางที่ที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อระดับปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านการบริหารงานวิชาการ

ด้านการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ		ความหมาย	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.20	0.60	มาก	6
2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.22	0.55	มาก	5
3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.32	0.47	มาก	1
4. การวัดผลการประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	4.30	0.53	มาก	2
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.12	0.54	มาก	7
6. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.24	0.56	มาก	4
7. การพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.26	0.59	มาก	3
รวม	4.24	0.50	มาก	

จากตารางที่ที่ 2 พบว่าผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อระดับปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ใน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การพัฒนากระบวนการเรียน

รู้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมาคือ ด้านการวัดผล การประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) ส่วนด้านที่อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.12$)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์							Y _{total}
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	
X ₁	.740**	.699**	.678**	.622**	.555**	.638**	.682**	.727**
X ₂	.747**	.671**	.734**	.713**	.631**	.701**	.727**	.775**
X ₃	.816**	.692**	.734**	.704**	.672**	.746**	.721**	.801**
X ₄	.819**	.854**	.755**	.654**	.634**	.580**	.710**	.788**
X _{total}	.854**	.799**	.795**	.739**	.682**	.730**	.779**	.847**

**p = <.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 (Y_{tot}) โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.847^{**}$) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละด้านพบว่า มีความสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง 0.727 - 0.801 สูงสุดคือ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ (X₃) รองลงมาคือการเป็นแบบอย่างที่ดี (X₄) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ (X₂) และการสร้างวิสัยทัศน์ (X₁) มีความสัมพันธ์ทางบวก กับ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 อยู่ในระดับสูง ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับปฏิบัติภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ โดยรวมพบว่าภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อาทิ การจัดประชุมผู้ปกครอง การจัดกิจกรรมผู้ปกครองเยี่ยมห้องเรียน และผู้บริหารมีความกระตือรือร้นและความเพียรพยายามและมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานที่มุ่งสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อูไรวรรณ ภูษาดา (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่าผลการร่างและพัฒนาตัวบ่งชี้ ได้ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกได้เป็น 5 องค์ประกอบหลัก 18 องค์ประกอบย่อย 88 ตัวบ่งชี้ได้แก่ด้านการสร้างวิสัยทัศน์มีจำนวน 3 องค์ประกอบย่อย 9 ตัวบ่งชี้ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์มีจำนวน 3 องค์ประกอบย่อย 16 ตัวบ่งชี้ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ มีจำนวน 4 องค์ประกอบย่อย

24 ตัวบ่งชี้ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีมีจำนวน 4 องค์ประกอบย่อย 24 ตัวบ่งชี้ และด้านการประเมินวิสัยทัศน์ มีจำนวน 4 องค์ประกอบย่อย 15 ตัวบ่งชี้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบ็ญจมาศ หนูไชยทอง (2561) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับ มากเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการมีจินตนาการ ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้าน ความไว้วางใจประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านความสามารถ ในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติ ทางบวก ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และด้านความสามารถในกาแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและเป็นไปในทิศทางบวก ($r = 0.84$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 จากผลการวิจัย ผู้มีส่วนรับผิดชอบในการจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญและเอาใจใส่ ต่อการพัฒนาและปรับปรุงตนเอง และส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ อย่างเต็มกำลังความสามารถ

2. ระดับปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ใน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมพบว่าด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูพัฒนาเครื่องมือวัดผล และประเมินผลให้ได้มาตรฐาน และผู้บริหารกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติการวัดผลและการประเมินผลของสถานศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัย ศิริพินผล (2556) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราษฎร์ประสิทธิ์) การวิจัยพบว่า 1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราษฎร์ประสิทธิ์) โดยภาพรวมและราย ด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ด้านการวางแผนงานด้าน วิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ด้าน การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา 2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม(นครราษฎร์ประสิทธิ์) พบว่าด้าน 1) ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ชัดเจนและสอดคล้องกับท้องถิ่น 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรพัฒนาเรื่องการขาดแคลนบุคลากร สื่อ

อุปกรณ์ต้องพร้อม และควรพัฒนานักเรียนให้อ่านออก เขียนได้ 3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา ควรมีการจัดการอบรมให้ความรู้กับคณะครูในเรื่องของงานวิจัย 4) ด้านการจัดระเบียบและ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ควรมี คู่มือปฏิบัติงานเพื่อสื่อสารให้คณะครูทุกคนเข้าใจ จัดระบบงานวิชาการให้ชัดเจน 5) ด้านการพัฒนาและใช้ สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรมีสื่อให้พร้อมใช้งาน และจัดหาสื่อให้ครูได้ใช้ตรงกลุ่มสาระการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสวัสดิชัย ศรีพนมธนากร (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้น พื้นฐานในจังหวัดจันทบุรีพบว่าโดยภาพรวมมีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบการ ดำเนินงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรีจำแนกตาม ภาระงาน สอน พบว่า การดำเนินงานในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. การเปรียบเทียบ การดำเนินงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรีจำแนกตาม ประสบการณ์สอน พบว่า การดำเนินงานในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์กับการ บริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 (Y_{tot}) โดยรวมอยู่ใน ระดับสูง ($r_{xy} = 0.847^{**}$) มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละ ด้านพบว่า มีความสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง 0.555 - 0.941 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี (X_4) กับการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา (Y_2) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.854^{**}$) ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี (X_4) กับการวางแผน งานด้านวิชาการ (Y_1) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.819^{**}$) และด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ (X_3) กับการ วางแผนงานด้านวิชาการ (Y_1) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.816^{**}$) อย่างมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพรินทร์ สุบินรัตน์ (2018) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร สถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ ในระดับมาก และภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมมี ความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .695$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้อง กับงานวิจัยของนพรินทร์ สุบินรัตน์ (2561) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของ ผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .695$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ตามแนวคิดของแคทซ์ (Katz, 1995) และการบริหารวิชาการตามขอบข่ายภารกิจการกระจายอำนาจงานบริหารวิชาการ ของกระทรวงศึกษาธิการ (2551). ได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อาทิ การจัดประชุมผู้ปกครอง การจัดกิจกรรมผู้ปกครองเยี่ยมห้องเรียน

1.2 ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมาย แผนงาน โครงการและ กิจกรรมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

1.3 ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นครูและผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอว่า วิสัยทัศน์จะสำเร็จได้ หากทุกคนทุกฝ่ายให้ความร่วมมือมีส่วนร่วมและยึดมั่นในวิสัยทัศน์

1.4 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความกระตือรือร้นและความเพียรพยายาม และมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานที่มุ่งสู่ความสำเร็จและมีจิตใจในการบริการพร้อมปรับปรุงพัฒนาการบริการให้เกิดความประทับใจแก่ผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดูบ้าง ว่าผลจะแตกต่างกันหรือไม่

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ของผู้บริหารในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดูบ้าง ว่าผลจะแตกต่างกันหรือไม่

2.4 ควรทำการศึกษาวิจัยกรณีศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ของผู้บริหารในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.5 ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนดูบ้างว่าผลจะเป็นอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552 ก). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิระพร เรืองจิระชูพร. (2553). *องค์การสมัยใหม่และการจัดการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นพรินทร์ สุบินรัตน์. (2018). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19*.
- นิกัญชลาลันเหลือ. (2554). *โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยขอนแก่น. จังหวัดขอนแก่น.
- นพรินทร์ สุบินรัตน์ (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19*.วารสารอิทธิพล ทักษิณสาร. ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (พิเศษ) (2018): มกราคม - ธันวาคม 2561 ฉบับพิเศษ
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่) (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ : สุวีริยา สาส์น.
- เบญจมาศ หนูไชยทอง (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- <http://ir.sru.ac.th/handle/123456789/622>. ค้นเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2564
- หทัย ศิริพินผล. (2556). *แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นคร ราษฎร์ ประสิทธิ์)*.

- สวัสดีชัย ศรีพนมธนากร (2561) *กระบวนการพัฒนาครูด้วยระบบหมุนวน* วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในจังหวัดจันทบุรี. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2561
- อุไรวรรณ ภูษาดา (2558) *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*
- Bennis, W& Nanus, B. (1997). *Leaders: Strategies for Taking Charge*. Harper Collins New York, NY
- Braun, Jerry Bruce. (1991). *An analysis of principal leadership vision and its relationship to school climate*. Dissertation abstract international, 52(4), 1139-A.
- Boles, H.W. and Davanport, J.A. (1975). *Introduction to Education Leadership*. New York: Harper and Row.
- David C. & Thomas, D.A. (1989). *Leadership in Organization*. (2 nd ed). Englewood cliffs, NJ : P Hall.
- Dubrin .J. 1998. *Leadership research finding : Practice and skills*. Boston Houghton : Mifflin Company
- Jacob, T.O. (1970). *Leadership and Exchange in Formal Organizations*. Alexandria, Washington: Human Resources Research Organization.
- Kapur, S. (2007). How a Visionary Leader is made. Retrieved from
- Licata, J.w. and Other. (1990). Principal Vision, *Teachers Sense of Autonomen and Enviroment Robustness*. Journal of Educational Research.84(2) ; (November- December)
- Sergiovanni, T. J., Kelleher, P., McCarthy, M. M., & Wirt, F. M. (2004). *Educational governance and administration (5thed.)*. Boston: Pearson Education.
- Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of leadership*. New York: The Free Press.
- Zaccaro, S. J., & Banks, D. (2004). *Leader visioning and adaptability: Bridging the gap between research and practice on developing the ability to manage change*. Human Resource Management, 43(4), 367-380.